

**Uchwała Nr III / 15 /2014
Rady Gminy Zarszyn
z dnia 30 grudnia 2014 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2017.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz.594 z późn. zm.) oraz art.6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.)

Rada Gminy Zarszyn

uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Realizację uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zarszyn.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do uchwały Rady Gminy w Zarszynie
Nr III/15/2014 w sprawie przyjęcia i realizacji
Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie w Gminie Zarszyn na lata 2015-2017

***GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY
ZARSZYN
NA LATA 2015-2017***

Z a r s z y n, grudzień 2014

Wprowadzenie

Najważniejsze informacje na temat przemocy w rodzinie

Przemoc - to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc:

- 1) **Jest intencjonalna** - jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2) **Utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- 3) **Narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np.prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- 4) **Powoduje cierpienie i szkody** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna** to zadawanie bólu fizycznego i/lub obrażeń fizycznych, bądź grożenie obrażeniami np.: uderzenie, ciągnięcie za włosy, kopanie, uderzanie jakimś przedmiotem, pchnięcie nożem itp.,
- **przemoc seksualna** to kontakt seksualny bez zgody; wykorzystywanie seksualne lub kontakty wymuszone siłą, w tym pieszczoty, stosunek seksualny, dotykanie narządów płciowych itp.,
- **przemoc emocjonalna** to krytykowanie, poniżanie, obmawianie, obrażanie, wmawianie choroby psychicznej i inne działania mające na celu podważenie poczucia własnej wartości,
- **przemoc ekonomiczna** to bezprawne finansowe wykorzystanie i/lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary; uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej lub wymuszenie pracy nieodpłatnej, ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów itp.

Cechy charakterystyczne przemocy domowej

Przemoc domowa nie jest jednorazowym czynem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię.

Przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastania napięcia** - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia. Przyczyny napięcia mogą tkwić poza rodziną. Czasami są to błahostki powodujące wzrost napięcia i przyczyniające się do powstania agresji,

- **faza ostrej przemocy** - następuje wybuch agresji, sprawca zamienia się w kata, może dokonać straszliwych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie ofiary najczęściej decydują się wzywać pomocy, złożyć skargę,

- **faza miodowego miesiąca** - faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Próbuje przekonać ofiarę, że teraz będzie inaczej, że to już się nie powtórzy. Ofiary mu wierzą i zostają z nim, odwołują zeznania. Jednak po jakimś czasie wszystko zaczyna się od nowa.

Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po jakimś czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego skaleczenia czy zabójstwa.

Charakterystyka ofiar przemocy:

- a) niska samoocena,
- b) wysoka zależność od partnerów,
- c) niepokój i depresja,
- d) izolacja społeczna,
- e) zinternalizowane poczucie winy,
- f) podporządkowanie się,
- g) ambiwalentne poczucie lojalności,
- h) zniekształcone ambicje,
- i) nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Charakterystyka sprawców przemocy:

- a) niska samoocena i poczucie niedostosowania,
- b) poczucie izolacji i braku wsparcia społecznego,
- c) brak umiejętności społecznych i asertywności,
- d) zaburzenia psychiczne, takie jak lęk, depresja,
- e) nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków,
- f) słaba kontrola impulsów i zachowania antyspołeczne,
- g) zaborczość, zazdrość, lęk przed porzuceniem,
- h) zrzucanie winy na innych, podsycanie sporów, okazywanie agresji i przemocy w odpowiedzi na prowokację,
- i) brak empatii w stosunku do zależnej ofiary, co może być uwarunkowane złym stanem zdrowia fizycznego lub psychicznego, problemami seksualnymi lub uszkodzeniami w czasie życia płodowego bądź okołoporodowymi,

- j) przeniesienie złości spowodowanej niezadowoleniem z pracy, stresem w pracy lub niedawnymi niekorzystnymi wydarzeniami życiowymi (np. separacja z małżonkiem, śmierć rodzica lub dziecka),
- k) problemy społeczno-ekonomiczne, takie jak bezrobocie, złe warunki mieszkaniowe, trudności finansowe,
- l) doświadczanie przemocy w dzieciństwie,
- m) stosowanie przemocy, groźby lub używanie broni.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest wyzwaniem dla każdego, kto z racji wykonywanej profesji, pełnionej funkcji czy osobistego bądź zawodowego zaangażowania podejmuje trud przeciwstawienia się ogromowi krzywd, jakich doświadcza wiele rodzin w swoich domach. Podejmowanie działań w takich sytuacjach wymaga wiedzy i profesjonalnych umiejętności, tak aby skutecznie powstrzymać sprawców przemocy i nie przyczynić się do pogarszania sytuacji ofiar.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które - choć odwieczne - dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Aby przerwać złą milczenie wokół pojedynczej ofiary i zmienić jej sytuację, oczywiście nie wystarczy wiedzieć, że w Polsce występuje przemoc w rodzinie i że jest ona przestępstwem.

Nie wystarczy nawet motywacja do pomagania. Potrzebne są konkretne umiejętności - stąd pytanie o metody skutecznych oddziaływań. Ale to jeszcze nie wszystko - istotną rolę odgrywają emocje i przekonania osób pomagających. Aby osiągnąć zamierzony cel, niezbędne jest podejmowanie działań przez reprezentantów wielu służb, a co ważniejsze, muszą oni działać razem. W ten sposób mogą zyskać większą skuteczność, wspierać się nawzajem, unikać zarówno wypalenia z powodu nieskuteczności wysiłków, jak i powielania tych samych działań oraz podejmowania sprzecznych kroków. Warto, żeby przedstawiciele różnych służb zajmujący się przemocą domową znali się i mieli ze sobą dobry kontakt.

Pomoc społeczna jest ogromnie istotnym ogniwem przeciwdziałania przemocy domowej, dysponuje bowiem szczegółową wiedzą o poszczególnych rodzinach i określonymi możliwościami pomagania. Do jej działań konieczność posługiwania się Niebieskimi Kartami wprowadziła ustawa o pomocy społecznej.

Kolejną ważną instytucją, która z racji swoich kompetencji musi włączać się do lokalnego systemu pomagania ofiarom pomocy domowej, jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozpoczynając sprawy nakierowane na zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu, często ma do czynienia z sprawcami przemocy. Samo zobowiązanie do leczenia odwykowego nie jest w stanie zatrzymać

przemocy, nawet jeśli sprawca podejmie leczenie. Nadużywanie alkoholu, chociaż w wysokim stopniu koreluje z przemocą, nie jest uważane za jedyny czynnik sprawczy.

Przyglądając się zadaniom i kompetencjom instytucji oraz służb działających w środowisku lokalnym można stwierdzić, że przynajmniej teoretycznie wszystkie rodzaje pomocy są dostępne dla ofiar przemocy w rodzinie.

W praktyce wygląda to inaczej, a z doświadczeń osób pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wynika, że zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy nie mogą być realizowane niejako przy okazji innych działań. Konieczne są zatem szkolenia oraz zmiana postaw - i to nie tylko na poziomie instytucjonalnym czy społecznym, ale także na osobistym.

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest :

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182 z późn. zm.)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program

1. ADRESACI PROGRAMU

- 1.1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
- 1.2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
- 1.3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

2. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

3. CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

3.1. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów

Zadanie nr 1.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cel pracy Zespołu:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadanie 2:

Poszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej.

Cel realizacji zadania:

1. Wsparcie prawne i psychologiczne ofiar przemocy.
2. Działania korekcyjno-edukacyjne oraz wsparcie psychologiczne sprawców przemocy domowej.

Proponowane dyżury specjalistów: prawnik, terapeuta, pracownik socjalny.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
2. liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
3. liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

3.2. Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie 1.

Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.

Zadanie 2.

Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie w szczególności wśród nauczycieli i pedagogów szkolnych, służb społecznych oraz osób duchownych.

Zadanie 3.

Podnoszenie wiedzy poprzez dokształcanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Zespołów Roboczych i pracowników GOPS.

Zadanie 4.

Opracowanie przystępnych informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia psychicznego dla świadków przemocy w rodzinie. Publikacja i systematyczna aktualizacja tych informacji z wykorzystaniem gablot informacyjnych w: Urzędzie Gminy Zarszyn, Ośrodku Pomocy Społecznej, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz strony internetowej gminy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba gablot wykorzystywanych do publikowania informacji oraz liczba publikacji.
2. Liczba sfinansowanych szkoleń i przeszkolonych osób.
3. Liczba udzielonych porad i konsultacji prawnych i pedagogicznych

3.3. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Zadanie 1.

Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, organizowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy.

Zadanie 2.

Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Zadanie 3.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami

przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba przeprowadzonych terapii.
2. Liczba porad i informacji udzielonych ofiarom przemocy.
3. Liczba osób umieszczonych w placówkach
4. Liczba utworzonych grup samopomocowych.
5. Liczba sprawców.

3.4. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

- Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, ze szkół oraz badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców),
- przygotowywanie raportów o przemocy w rodzinie, podnoszenie kwalifikacji pracowników służb i instytucji udzielających pomocy rodzinom z problemem przemocy,
- bieżące monitorowanie problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

Realizatorzy programu

Gmina Zarszyn realizuje program w oparciu o współpracę z przedstawicielami:

1. Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarszynie,
4. szkół z terenu Gminy Zarszyn,
5. Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medic-San” w Nowosielcach,
6. Posterunku Policji w Besku
7. Urzędu Gminy,
8. Organizacji pozarządowych i Kościołów działających na terenie Gminy Zarszyn.

Oczekiwane efekty programu:

1. Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie.
2. Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
5. Zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie.
6. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie.

Finansowanie

Źródłem finansowania wymienionych zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy, przewidziane w planie finansowym poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy Zarszyn, przy czym środki na obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego przewidywane są w planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarszynie.

Zakończenie

Zespół Interdyscyplinarny do dnia 28 lutego każdego roku dokonuje analizy prowadzonych działań za rok ubiegły w szczególności w zakresie: ilości rozpatrywanych spraw, spraw zakończonych, spraw w toku, ilości spotkań, efektów, monitoringu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do dnia 30 marca każdego roku w porozumieniu z jednostkami i organizacjami współpracującymi w realizacji Programu sporządza roczne sprawozdanie z wykonania w/w Programu.